

Na svatého Martina sněžilo za posledních 10 let jen 4krát. Přijede letos Martin na bílém koni?

Mezi nejpopulárnější pranostiky patří ta o svatém Martinovi a jeho příjezdu na bílém koni. Znamé rčení „Svatý Martin přijíždí na bílém koni,“ upozorňuje na možnost sněhové nadílky 11. listopadu. Pranostiky říkají také to, že Martin nemusí dorazit jen na bílém koni. Může přijet i na oři šedém, který symbolicky znázorňuje mlhy a věští střídavou zimu, nebo na koni žlutém, jenž představuje sucho a ohlašuje zimu suchou a tuhou.

Svatý Martin podle dalších pranostik může jezdit i na brůně. Toto zvláštní slovo vysvětluje Hospodářský slovník z počátku 20. století takto: brůna je „kůň, jehož základní barva srsti jest bílá, avšak s krycí srstí barvy červené, hnědočervené až černé. ... V stáří brůna opět zbledá (zšediví).“ Podle meteorologa Jana Munzara tyto pranostiky, jejichž původ sahá zhruba do poloviny 19. století, mohou souviset s případy, kdy se i v dřívějších dobách vyskytly mírnější zimy nebo menší množství sněhu. Existují i další martinské pranostiky o sněhu – např.: „Na svatého Martina bývá dobrá peřina,“ nebo „Po svatém Martině zima nežertuje; přichází sníh i mráz kvaltem.“ Co říkají o sněžení na Martina klimatologové z Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) na základě záznamů za uplynulých 10 let?

„Nový sníh byl na sv. Martina, tedy 11. listopadu, na území ČR zaznamenán za posledních deset let (2012-2021) ve 4 případech - a sice v letech 2013, 2016, 2017 a 2019. Ve středních a nižších polohách (tedy na stanicích s nadmořskou výškou do 600 m) napadl nový sníh pouze v roce 2016,“ uvádí klimatoložka Lenka Stašová.

Když se na tyto 4 případy podíváme pod drobnohledem, zjistíme, že v roce 2013 sněžilo na svatého Martina jen na několika málo horských stanicích a sníh většinou ihned roztál. Na Lysé hoře v Beskydech a v Abertamech v Krušných horách byl naměřen 1 cm nového sněhu.

Naproti tomu v roce 2016 meteorologové zaznamenali sněžení a nový sníh na značné části našeho území a to i v nižších polohách. Nejvyšší výška nového sněhu (8 cm) byla naměřena na stanici Železná Ruda, Špičák. Na šumavských stanicích Churáňov a Zámýšl napadlo 7 cm nového sněhu. Ze stanic ve středních a nižších polohách bylo nejvíce nového sněhu (4 cm) na stanicích Chanovice (okres Klatovy), Paseky (okres Písek) a Hvozdec (okres Beroun). Sníh padal 11. listopadu toho roku i v Praze. Nejvíce (2 cm) naměřila stanice Suchdol. Na stanicích Chodov, Komořany, Libuš, Ruzyně a Zadní Kopanina napadl 1 cm nového sněhu.

V roce 2017 se dočkali nového sněhu opět jen pozorovatelně ve vyšších a horských polohách. Nejvíce (20 cm) napadlo na stanici Luční bouda. Na Moravě pak napadlo nejvíce sněhu na stanici Šerák (6 cm).

V roce 2019 sněžilo na sv. Martina na několika stanicích na západě našeho území. Nový sníh byl naměřen pouze na Milešovce (3 cm) a na třech stanicích v blízkosti hranic se Saskem.

A jak vypadal loňský rok 2021? Na Martina nový sníh nepadal, ale na několika stanicích v tento den ležela sněhová pokrývka - na Luční boudě 12 cm sněhu, na Labské boudě 7 cm a na Klínovci 4 cm sněhu.

Vedle informací o sněžení 11. listopadu napříč republikou může být zajímavé se podívat i na rozdíly mezi jednotlivými lety v rámci jedné lokality. Následující tabulky přináší data o sněžení v Praze a zahrnují informace ze všech klimatologických stanic a také některých srážkoměrných stanic na území hlavního města. První tabulka uvádí dny, ve kterých v listopadu sněžilo. Druhá pak dny, kdy sněžilo poprvé v příslušném kalendářním roce.

Rok	Sněžení v listopadu	Poznámka
2012	29. a 30.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu
2013	14. a 15., 24. a 25., 29.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu
2014	nesněžilo	
2015	21. až 25., 28.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu
2016	9. až 12., 28., 30.	9. a 11. naměřily některé stanice 1 až 2 cm nového sněhu, v ostatních dnech sníh padal a roztál
2017	12., 19. a 20., 30.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu
2018	18. až 20., 30.	18. naměřily některé stanice 1 cm nového sněhu, v ostatních dnech sníh padal a roztál, 30. na všech pražských stanicích napadly 2 - 3 cm nového sněhu
2019	12., 30.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu
2020	nesněžilo	
2021	26., 28. až 30.	sníh padal a roztál, neměřitelné množství sněhu, pouze na stanici Praha - Ruzyně 28. 11. naměřen 1 cm nového sněhu

Tabulka 1 – Dny, kdy v Praze v listopadu sněžilo (v letech 2012-2021)

Rok	Datum prvního sněžení	Poznámka
2012	27. 10.	napadlo od 3 cm (Karlovy Vary, Komořany) do 8 cm (Suchbát) nového sněhu
2013	14. 11.	sníh padal a roztál
2014	1. 12.	napadlo 1 až 2 cm nového sněhu, někde jen poprašek
2015	21. 11.	sníh padal a roztál
2016	9. 11.	napadlo 1 až 2 cm nového sněhu
2017	29. 10.	sníh padal a roztál
2018	18. 11.	napadl 1 cm nového sněhu, někde jen poprašek
2019	12. 11.	sníh padal a roztál
2020	2. 12.	napadl 1 cm nového sněhu
2021	26. 11.	sníh padal a roztál

Tabulka 2 – Datum prvního sněžení v Praze (v letech 2012-2021)

Z tabulek vyplývá, že v Praze v posledních letech sněží poměrně málo. „Většinou se jedná o sněhové přeháňky, kdy se sníh moc neudrží a taje. Pouze občas bývá sněžení intenzivnější a napadne nějaké měřitelné množství,“ vysvětluje Lenka Stašová a dodává, že celkovou výšku nového sněhu měří ČHMÚ od 1 cm.

Letos meteorologové sněžení na svatého Martina neočekávají. „Chvíli se zdálo, že by svatý Martin na bílém koni mohl naše nejvyšší polohy krátce navštívit o den dříve, kdy očekáváme přechod studené fronty. Ta ale nakonec přinese sněhovou nadílku pouze do Alp a na sever Evropy. K tomu, aby zasněžilo i u nás, bychom potřebovali o pár stupňů chladnější vzduch nebo vyšší hory,“ komentuje situaci meteoroložka Petra Sýkorová z Centrálního předpovědního pracoviště ČHMÚ.

„V pátek (11. listopadu) se do střední Evropy rozšíří tlaková výše, kolem které k nám začne zejména ve vyšších vrstvách atmosféry proudit teplý vzduch,“ dodává. „To povede k obnovení inverzního rázu počasí, pro nějž je charakteristické minimum srážek a tvorba mlh nebo nízké oblačnosti, které se mohou udržet i po celý den, ale i slunečno v místech, kde se mlhy rozpustí nebo vůbec nevytvoří.“



**Český
hydrometeorologický
ústav**

Kontakt:

Tiskové a informační oddělení (info@chmi.cz)

Monika Hrubalová

e-mail: monika.hrubalova@chmi.cz

tel.: 244 032 724 / 737 231 543

Aneta Beránková

tel.: 735 794 383

e-mail: aneta.berankova@chmi.cz

Jan Doležal

tel.: 724 342 542

e-mail: jan.dolezal2@chmi.cz

Odborný garant:

Lenka Stašová

Oddělení všeobecné klimatologie

e-mail: lenka.stasova@chmi.cz